

Kraków, 10.05.2023

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

pt. „*Formy (nie)doskonałe.*

Odlewnictwo metali w kreacji wypowiedzi artystycznej”

Autor: Tomasz Bielecki

Promotor: prof. dr hab. Andrzej Zwolak

Recenzenci: prof. Jan Szczypka, dr hab. Mateusz Dworski, prof. ASP

Na pracę doktorską *Formy (nie)doskonałe. Odlewnictwo metali w kreacji wypowiedzi artystycznej* składa się cykl złożony z 3 obiektów rzeźbiarskich odlanych w aluminium: *Forma I, Forma II, Forma III.*

Dysertacja stanowi opis prezentowanego dzieła, procesu badawczego oraz technologii którą posłużyłem się w jego realizacji. W części teoretycznej poddaję analizie technologię odlewnictwa metali w kontekście twórczości artystycznej. Jej wpływu na kształtowanie się nowych form w rzeźbie oraz miejsca jakie zajmuje w sztuce współczesnej.

Dzieło stanowiące część artystyczną niniejszej pracy, jest próbą wyrażenia w formie plastycznej, dwóch odmiennych i do pewnego stopnia wykluczających się koncepcji doskonałości. Pierwsza zawiera się w perfekcji brył geometrycznych, matematycznych bytów abstrakcyjnych. Druga- form realnych, ukształtowanych siłami natury, można by rzec- przypadkowych, pomimo to pięknych, a więc doskonałych.

Główną inspirację prezentowanej pracy stanowią „wady odlewnicze”. Są to różnego rodzaju niezamierzone efekty formalne, skazy i niedoskonałości odlewów w metalu, powstałe

w wyniku błędnie przeprowadzonego procesu lub zaniedbania. Interesują mnie one nie tylko ze względu na wartości estetyczne jakie reprezentują, lecz przede wszystkim proces jaki je ukształtował. Są dowodem na to, że proces odlewniczy z założenia odtwórczy, może stwarzać warunki do kształtowania się nowych form, może być zatem procesem formotwórczym.

W pracy badawczej skupiłem się na analizie technologii odlewu pod kątem wykorzystania jej w procesie kreacji formy rzeźbiarskiej. Punkt wyjścia moich badań stanowiła metoda Fukiwake, polegająca na równoczesnym odlewie dwóch stopów metali. Przeprowadzone próby odlewnicze zaowocowały opracowaniem techniki umożliwiającej częściową kontrolę procesu wypełniania wnęki odlewniczej, wyznaczania miejsc zatrzymania i krystalizacji metalu. Metodę tę wykorzystałem w realizacji pracy doktorskiej oraz cyklu rzeźbiarskiego *Synonimy* stanowiącego jej aneks.

Poszczególne elementy Form (nie)doskonale zostały rozmieszczone w relacji przestrzennej opartej na bazie trójkąta równobocznego. Kompozycja ta ma na celu zarysowanie przestrzeni pomiędzy, przestrzeni „cichego dialogu” jaki rzeźby prowadzą między sobą oraz widzem.

Przestrzeń ekspozycyjna została wyciemniona a punktowe oświetlenie skierowane jedynie na prezentowane formy. Zabieg ten ma na celu wywołać atmosferę skupienia i wyciszenia, skierować uwagę widza na „materię” obiektów. Detal, przejawiające się w różnej strukturze i barwie, najdrobniejsze niuanse powierzchni.

Wielomiesięczna praca badawcza, ukierunkowana na transformację technologii odlewu w narzędzie kreacji artystycznej, zaowocowała opracowaniem nieznanymi mi dotąd metod kształtowania formy w materii i z materią metalu.

Praca oparta na świadomej rezygnacji z pełnej kontroli nad formułowaniem się definicji rzeźbiarskiej, jest dla mnie nowym doświadczeniem, w którym przełamywałem utarte schematy myślenia o procesem twórczym, a zarazem procesie technologicznym.

Finalny efekt rozprawy doktorskiej oraz wyniesione doświadczenia, postrzegam jako zaledwie początek nowej drogi, lub też potencjalnych dróg, którymi mogę podążyć w kolejnych realizacjach artystycznych.

Tomasz Bielański